

Locuinta Redactorului

si

Cancelaria Redactiunii

e in

strada tragarilorului [Lászlóváros], Nr. 5.

Scrisorile nerancate nu se voru primi decat numai de la corespondentii regulari ai „Federatiunii”.
Articlii tramisi si republicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literar, comercial si economic.

Va est Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre șase lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu întregu . . . 12 „ „ „

Pentru Român'a:

pre a. întregu 30 Fr. = 30 Lei u
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiuni:

10 cr. de linia si 30 cr. taos'a timbrale pentru șesoc-care publicațiune separatu. In loculu deschis 20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

„FEDERATIUNEA“

pre Semestrulu II. iuliu—dec. 1871.

Prețulu de prenumeratiune e:

Pentru Austri'a:

Pre 6 lune (Iuliu—Dec.) 6 fl. v. a.
„ 3 „ (Iul.—Sept.) 3 fl. „

Pentru Român'a:

Pre 6 lune (Iul.—Dec.) 16 Lei noi. (franci)
„ 3 „ (Iul.—Sept.) 8 „ „

Pentru invetiatiarii romani se da, ca mai nainte, cu prețulu redus:

Pre 6 lune (Iul.—Dec.) 4 fl. v. a.
„ 3 „ (Iul.—Sept.) 2 fl. „

Administratiunea.

Pest'a, 29. iunie
11. iuliu 1871.

Diariulu oficialu (Buda-pesti Közlöny) in Nr. seu de asta-di publica ordenatiunile ministeriului de justitia relativu la fixarea locurilor pentru judecatoriile regesci de prim'a instantia (curte judecătoreasca, seu tribunalu districtualu = első folyamodásu királyi törvényszékek = Gerichtshof) si a judecatoriilor de cercu (Bezirksgericht, Járásbíroság) apoi numirea aceluor judecatori cari voru avé a judeca in cauzele montane (§. 4) si numirea aceluor judecatorie (§. 5) cari, pana la crearea unei legi despre organizarea curtiloru de jurati, voru avé a judeca in cauze de pressa, si in fine numirea aceluor judecatorie de cercu (II.) cari voru avé a funcționa ca jurisdicțiuni funduarie (cadastru). — Lasamu se urmedie mai la valle partea I d'in carea scotemu urmatoriile date: Judecatoriile reg. de I. inst. sunt in Ungaria: 80 si judecatorie de cercu 378, era in Transilvania, judecatorie reg. de I. inst. sunt 22 si judecatorie de cercu 63. Preste totu judecat. distr. sunt 102 si judec. de cercu 360. Mai observamu ca Nasandutu, Hatiegulu si Beiusiulu n'a ramasu a fara d'in lista, (precum era temere) au ramasu in se Sionca Mare, unde mai nainte fusese sedria distr. acum in se judecatori'a s'a transpusu la Buda-Mare, ceea ce va supera pre locuitorii Cetatii de-pietra, dar d'loru au se multumesea acestu rezultatu loialitati capitanului lor, carui-a dumnealoru ia votatu incredere si alipire, ba au dechiaratu ca de i ar parasit dl. Uifalu-f, mamaligari ar brodi in lume ca nescie desperati. Acum d. Uifalusi i pote puresi. De altmintrea Buda-Mare inca este in centrulu unei poporatiuni rom. Camer'a enunciasse principiulu, adoptatu si d. guvernulu, ca in acele locuri unde au fostu sedrie comitatense (districtuale) acolo se sustinea si pre viitoriu. Acestu principiu ar fi trebutu padru preste totu. seu daca s'a inlaturatu, atunci era trebuita a se face preste totu, si nu a purcede intr'unu locu da a principiu, era intr'altulu a nu lu considerá de fl. precum s'a intemplat d. e. cu Cetatea de-pietra si cu Torn'a, e.c. Se scie ca Torn'a este mai micu comitatu in totu regatul (avendu abie 10 mil. □) si totu si are judecatori'a de I. inst., precandu alte comitate cu poporatiune rom. nu au, ba au perdutu si ce avuse. Acesta nedreptate se o explice d. ministru Biau d'impruna cu d. Andrassy, carele au contrasemnatu (renatiunea resp.

Sperantiele feudalistoru Cislaitani sunt forte incordate, incatu organu loru („Vaterlandu“) crede ca au si sositu tempulu. ca se tiena cuventulu funebralu la inmormentarea senarului imp. de Viena, carele nu mai are ratiune d'a fi, induta ce dietele provinciale capeta autonomi'a si dreptulu de a tramite ele deputatii in delegatiune pentru af. cerele comune. Amicii constitutiunii, cum se numescu pre sine nemtii centralisti, totu nu credu intr'una asemenea schimbare de sistemu si speredia multu intru ajutoriulu magiariloru (centralisti ca ei) pentru a poté conservá nevate-

mata constitutiunea d'in decembrie, carea ei o considera a fi paladiulu totoruru libertatiloru, era dualismulu masina cea mai buna.

Soltea austriaca la curtea de Berolinu s'a redicatu la clasa prima, ceea ce ar fi urmatu la dorinti'a espressa a Tiarului Wilhelmu si in contr'a vointei p'ncipelui Bismarcku, carele propter certum quoniam ar fi voitu se remana soltea austriaca de clasa II. precum fusese (Gesandtschaft). Solii de clasa I. (Bothschafter) au dreptulu de a face in persona tote impartesirile diplomatice suveranului, la a caui curte sunt acreditati, precandu solii de cl. II. le facu numai prin mediaciunea ministriului se externe, aici se dice ca ar diace causa cea adeverata a renitentiei lui Bismarcku, pentru ca de acum innainte nu va mai poté informá, dupa cum va vre, pre stapanulu seu, ci acestu-a se pote informá insu-si de a dreptulu despre relatiunile intre curtea sa si cea de Viena, prin urmare unele intrige se pota inlaturá prin comerciulu directu. De altmintrea innaltirea solii n'are se insemne nemica, este unu simplu actu de curtenire si pote de adormire.

Contele Chambord (pretendentulu) carele in cunoseutulu seu manifestu d'in urma se proclamase pre sine insu si de rege, se suise pre tron, se incoronase insu-si, se unse cu miru, adeca facuse insu si tote ceremoniele restaurarii dreptulu seu divin, indata ce afla despre rezultatulu alegeriloru, est d'n castelulu parintiloru sei si parasit ingrat'a Francia, ca si candu n'ar fi demna de dinsulu. Pentru acesta nobila resbunare francesii trebe se i fla recunoscutori, ei credemu ca i voru si fi, numai de nu s'ar mai intorce! — Eximperatulu Napoleon inca face pregatiri de cetera la montu Geneve in Elvetia. D'insulu cere a fi chematu in judecata la curtea judecat. a votulu universalu. Daca va fi condamnatu, atunci se lasa pentru totu deaun'a de tote incercarile d'a se mai urca pre Tronulu Francei. Frumosa resoluune de abnegatiune! se pare in se, ca Eximperatulu totu mai speredia intr'unu alu treile plebisitu favorabilu d'n stiei sale; dar, dieu, acestu-a n'ar mai fi ca cele doue de mai nainte.

Institutiulu notariulu. In siedinti'a de la 7. iuliu, ancheta es oiaa pentru statorirea proiectulu privitoriu la introducerea institutiulu notariulu a discutatu partea proiectulu, carea trazea despre organizarea notariatelu reg. publice. Cestiunea, daca d'liberarea petitiuniloru, ce se voru presinta cu privire la termin le intrarii in oficiulu notariulu, se se supuna competintiei judecatoriilor regesci seu a ministeriului? dede ansa la una discutatiune mai lunga. Anchet'a dechiará judecatoriile supreme regesci de competente in acesta af. cere. — Despusetiunea d'in proiectu. dupa care oficiile notariulu au a se implé prin concursu, fu primita. — Restringera, conformu carei-a notariulu publicu nu se pote ocupa cu cestiunile consangeniiloru sei pana la gradulu alu patrula, s'a modificatu intr'acolo, ca notariulu i este interdisu a procede oficialmente numai in afaceri consangeniiloru de gradulu an ain, alu doilea si alu treilea. — §. lu 9 privitoriu la intrarea in oficiulu notariulu. s'a acceptatu in testulu urmatoriu: „§. 9. Notariulu publicu e indetoratu a legitima cestiunea prescisa in tempu de trei lune de la primirea diplomei sale de denumire; dupa legitimaarea urmata la judicatori'a reg. de prim'a instantia, in alu carei-a districtu si are resiedinti'a, e indetoratu a depune juramentulu, apoi a-si deschide cancelari'a si a incunoscinti'a despre acest'a judicatori'a reg. respectiva. Judecatori'a ié unu procesu verbalu despre actulu depunerii juramentulu si scrie pre diploma unu atestatu despre elu; Tempulu, candu si-deschide notariulu publicu cancelari'a, are a se publicá prin judicatori'a, in foia oficiala, si amesuratu impregiurariiloru in organele tienutulu respectivu — pre spessele notariulu“. — Decisiunea meritoria a supra cautiunii ce are a se depune s'a amenatu pre siedinti'a venitoria.

In siedinti'a de la 8. iuliu, ancheta a adusu, dupa una desbatere mai lunga, decisiune meritoria in privinti'a cautiunii ce are a o depune notariulu publicu, in carea — luandu in consideratiune, ca cautiunea depusa marece increderea publiculu, ca ea offre ore-si-care garantia contra inertii (leneviri) si a vointei rele, ca, mai d'parte, mai fia-care lege straina o sustiene pana in d'f'u'a de asta-di — s'a dechiaratu pentru sustinerea cautiunii in se, asié, ca a red-u sumele de cautiune statorite in proiectu. Dupa aceste reduceri cautiunea in Buda-Pest'a face 6000 fl., in ce ati cu mai bine de 30.000 locuitori 3000 fl., si in alte locuri 1500 fl. Cautiunea se pote depune in bani numerati, in papire unguresci de statu seu in obligatiuni ipotecarie ale institutiulu ungurescu de creditu fonciar, si, in fine, se pote garantá si prin ipotoca. Cautiunea nu se va essamina prin judecatoriile regesci in contielegere cu procurorulu regescu, precum se dice in proiectu, ci prin camer'a notariala. Despusetiunea proiectulu, dupa carea obiectele pretensiuniloru (cerioru), luandu afara acelea cari se referescu la desdaunare si multa banala, se potu secuestrá numai dupa cassarea oficiulu notariulu, fu respinsa de ancheta, d'in cauza ca aceta ar contine una restrictiune nemotivata pentru creditorii notariulu publicu.

Ordinea lucrariiloru adunarei gen. a XI,
ce Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu va tiené in Fagarasiu, in 7. augustu c. n. 1871.

Siedinti'a I.]

1. Membrii asoc. adunati, fiindu la 9 ore dem. in loculu destinatu pentru tienerea siedintieloru, alegu o deputatiune sre a invita pre dlu presiedinte la adunare.
2. Presiedintele, ocupandu loculu seu, deschide adunarea.
3. Adunarea alege pentru portarea protocolulu 3 notari ad hoc.
4. Se alege o comisiune de 5 membri spre a cerceta socotelele si a raportá in siedinti'a II.
5. Se alege o comisiune de 5 membri, cari in intiesulu §§ 6, 7 si 8 d'in statute, va conscrie pre membrii cei noi, va incasa tacesele si le va susterne cassariulu.
6. Se alege o comisiune de 5 membri, cari in intiesulu §. 23 lit. f, g) si h) d'in statute voru preliminaru bugetulu anulu viitoriu, si lu voru asterne adunarii in siedinti'a II.
7. Se mai alege o alta comisiune de 7 membri pentru essaminarea si raportarea a supra altoru motiuni asterne adunarei generale, d'in partea comitetulu asoc. seu a altoru d'intre dd. membri ai asoc.
8. Secretariulu comitetulu raportéza despre activitatea asoc. in decurgerea acestui anu, precum si despre rezultatele ce s'au ajunsu printr'us'a.
9. Cassariulu si controlorulu asterne bilantiulu venituriloru si spesseloru anuali si areta starea materiala a asociatiunei preste totu. Totu-odata cassariulu, conformu §. 4 d'in conclusiulu adunarei gen. de la Nasendu d'in 1871, va raportá in specialu si despre banii incursi in favorea fondulu de academi'a.
10. Bibliotecariulu raportéza despre starea bibliotecei Asociatiunei.
11. Presupunendu-se, ca lucrariile enumerate pana aici nu voru absorbi totu timpulu siedintiei, restulu acelu-a se intrebuintéza pentru citirea disertatiuniloru, substernute de timpuriu la presidiulu comitetulu Asociatiunii.

Siedinti'a II.

1. Acesta siedintia se incepe cu continuarea disertatiuniloru restate d'in siedinti'a premergutoria.
2. Adunarea primesce si desbata raportele comisiuniloru delegate in siedinti'a precedente.
3. Se aduce si se desbata proiectele si motiunile, ce se facu in privinti'a Asociatiunei.
4. Se destina loculu si timpulu celei mai de aproape adunari generali.

Sibiu, in 20. iunie, 1871.

Com. t. asoc. trans. pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu.

Nouele tribunale de prim'a instantia.

Pre basea idemnității, ce i s'a datu prin articulu de lege 33. §§. 1, 2 si 3, ministeriulu de justitia magiaru a stabilitu resiedintiele tribunaleloru regesi de prim'a instantia si cele ale judecatorieloru cercuale precum urmeza:

I. In Ungaria.

1. Tribunalulu reg. Bud'a cu judecatoriele cercuale Bud'a, Bud-a-Vechia si St. Andreiu.
2. Tribunalulu reg. Pest'a pentru ressortulu orasiului cu judecatoriele cercuale in orasiulu internu, in suburbiulu Leopoldu, Pest'a-Noua cu insul'a Margaret'a, in suburbiiele Teresi'a, Josefu si Franciscu cu Steinbruch-ulu.
3. Tribunalulu reg. Pest'a pentru ressortulu tienutulu cu judecatoriele cercuale in: Vatin, Gödöllő, Cat'a-Mare, Monoru, Ráczeke si Ocea.
4. Trib. reg. Kecskemét cu judecatoriele cercuale: Kecskemét, Körös-ulu-Mare, Tiegledu, St. Nicolau si Felgyháza.
5. Trib. reg. Calocsa cu judecat. cercuale: Calocsa, Duna-Veese si Körös-ulu-Micu.
6. Trib. reg. Balassa-Gyarmath cu judecat. cercuale: B.-Gyarmath, Seceni, Siracu, Losiontiu si Tiilek.
7. Trib. reg. Neusohl cu judecat. cerc. in: Neusohl, Breznobánya si Alt-Sohl.
8. Trib. reg. Siemnitiu cu judecat. cerc. in: Siemnitiu, Carpfen si Cremnitiu.
9. Trib. reg. Ipolyságh cu judecat. cerc. Ipolyságh si Vamosiu-Micola.
10. Trib. reg. Strigoniu (Gran) cu judecat. cerc. Strigoniu si Muzsla.
11. Trib. reg. Aranyos-Maróth cu judecat. cerc. Ar.-Maróth, Verebeliu si Lev'a.
12. Trib. reg. Nitra cu judecat. cerc. Nitra, Neuhausel, Sellie, Topolcanulu-Mare, Privigye, Nitra-Zsambokréth, Galgotiu si Waag-Neustädtl.
13. Trib. reg. Senitiu cu judecat. cerc. Senitiu, Sacoltia si Miava.
14. Trib. reg. Poseniu cu judecat. cerc. Poseniu, Malaczka, Sommerein, Mercurea si Bazinu.
15. Trib. reg. Tirnavia cu judecat. cerc. Tirnavia si Galant'a.
16. Trib. reg. Trencinu cu judecat. cerc. Trencinu Baanu, Ilav'a si Puchó.
17. Trib. reg. Sillein cu judecat. cerc. Sillein, Bicea, Waag-Bistritia si Ciatia.
18. Trib. reg. Turotiu-St.-Martinu cu judecat. cerc. T.-St.-Martinu si Zinio-Váralja.
19. Trib. reg. Cubinulu-Inferioru cu judecat. cerc. Cubinulu-Infer., Namesto si Trstena.
20. Trib. reg. Liptó-St.-Miklós cu judecat. cerc. L.-St.-Miklós, Rosenberg si Hradek.
21. Trib. reg. Teresiolelea cu judecat. cerc. Teresiolelea, Topoli'a, Zent'a si Kun-Halas.
22. Trib. reg. Baia cu judecat. cerc. Baia si Almasiu.
23. Trib. reg. Neoplant'a (Neusatz) cu judecat. cerc. Neoplant'a, Palanc'a si Becea-Vechia.
24. Trib. reg. Zomboru cu judecat. cerc. Zomboru, Cul'a, Apathinu si Hodsiahu.

25. Trib. reg. Ungar.-Altenburg (Magyar-Óvár.) cu judec. cerc. Ung.-Altenburg si Nezier.
26. Trib. reg. Siopronu, (Oedenburg) cu judecat. cerc. Siopronu, Martinulu-Mare, Martinulu-Micu, Pui'a-super., Saár, Kapuvár si Ciorna.
27. Trib. reg. Laurinu (Raab) cu judecat. cerc. Laurinu, Teét, St. Martinu.
28. Trib. reg. Comaromiu (Komorn) cu judec. cerc. Comaromiu, Totisu, Perbete, si Nagy-Igmánd.
29. Trib. reg. Alb'a-Regia (Stuhlweissenburg) cu judec. cerc. Alb'a-Regia, Adony, Vaál, Sárbogárd si Moór.
30. Trib. reg. Zala-Egerszegh cu jud. cerc. Zala-Egerszegh, Tapolti'a si Siumegu.
31. Trib. reg. Canisia-Mare cu judecat. cerc. Canisia-Mare Keszthely si Letenye.
32. Trib. reg. Csakathurn cu judecat. cerc. Csakathurn.
33. Trib. reg. Vesprimu cu judecat. cerc. Vesprimu, Eningu, Zirtiu si Scaldele-Balatonu.
34. Trib. reg. Pap'a cu judecat. cerc. Pap'a si Devecser.
35. Trib. reg. Sabaria (Steinamanger) cu judecat. cerc. Sabaria, Felső-Eör, Vasvár, Kőrmend, Kiss-Czoll, Sárvár si Güns.
36. Trib. reg. St. Gotthard cu judecat. cerc. St. Gotthard, Mura-Szombath si Németh-Ujvár.
37. Trib. reg. Kapocsvár cu judecat. cerc. Kapocsvár, Martiali, Nagy-Atád, Igalu, Szigetvár, Lengyel-tóti, Csurgó si Tabu.
38. Trib. reg. Segsardu cu judecat. cerc. Segsardu, Bonyhád, Duna-Földvár, Paks, Tamás si Gyöng.
39. Trib. reg. Cinci-Beserice cu judecat. cerc. Cinci-Beserice, Pécsvárad, St. Lorintiu, Saásd, Mohaciu, Siclausiu si Darda.
40. Trib. reg. Leitschau (Leciovia) cu judecat. cerc. Leitschau, Igló, Gölnitz, Szepes-Váralja, Kásmark, Szepes-Szombathely si Lubló.
41. Trib. reg. Kima-Szombath cu judecat. cerc. R.-Szombath, R.-Sécs, Rosenau, Tornallya si Nagy-rőcze.
42. Trib. reg. Agria (Erlau) cu judecat. cerc. Agria, Hevesiu, Pétervásár.
43. Trib. reg. Gyöngyös cu judecat. cerc. Gyöngyös si Hatvanu.
44. Trib. reg. Solnocu cu judecat. cerc. Solnocu, Mezótur, Abád-Szalok si Kun-Szt.-Márton.
45. Trib. reg. Iasberinu cu judecat. cerc. Iasberinu si Iász-Apáthi.
46. Trib. reg. Karczag cu judecat. cerc. Karczag, Kisujszállás si Püspök-Ladány.
47. Trib. reg. Torna cu judecat. cerc. Torna si Szepsi.
48. Trib. reg. Casiovia cu judec. cerc. Casiovia, Zsádány (Gidani), Szántó, Szikszó.
49. Trib. reg. Miscoltiu cu judec. cerc. Miscoltiu, Santu-Petru, Edelény, Chiesdulu-de-Campa si Ciatu.
50. Trib. reg. Eperiesiu cu judecat. cerc. Eperiesiu, Giralu, Siroc'a, Zeb'a-Mica, Bartfeld, Svidnicu.
51. Trib. reg. Satorallya-Ujhely cu judec. cerc. Sat.-Ujhely, Király-Helmecz, Gálszécs, Tokaj, Szerencs.
52. Trib. reg. Homonn'a cu judec. cerc. Homonn'a, N. Mihályi, Varannó si Sztropkó.

53. Trib. reg. Ungvár cu judecat. cerc. Urghvár, N. Kapos, Sobrantiu si Beresna-Mare.
54. Trib. reg. Beregszász cu judec. cerc. Beregszász, Kászony, Ilosv'a, Muncaciu, Alsó-Verecke.
55. Trib. reg. Seleusiulu-Mare (N. Szöllős) cu judec. cerc. in Seleusiulu-Mare si Halmi.
56. Trib. reg. Oradea-Mare cu judecat. cerc. Oradea-M., Alesdu, Berettyó-Ujfalu, Salont'a-Mare, Tinc'a si Margitt'a.
57. Trib. reg. Dobritienu cu judec. cerc. Dobritienu, Székelyhid, Derecske si Szoboszló.
58. Trib. reg. Beiusiu cu judecat. cerc. in Beiusiu, Vascáu si Ceic'a.
59. Trib. reg. Sigetulu-Marmatiei cu judecat. cerc. in Sigetulu-M., Visi'a-Superiora, Teciova (Tecső) si Alsó-Ráhó.
60. Trib. reg. Huszt cu judec. cerc. Huszt si Ökörmező.
61. Trib. reg. Satu-Mare cu judecat. cerc. in Satu-Mare, Szinyer-Váralja si Fehér-Gyarmath (Colonia-Alba).
62. Trib. reg. Careii-Mari cu judecat. cerc. Careii-Mari, Erdőd si Máté-Szalka.
63. Trib. reg. Baia-Mare, cu judecat. sing. in Baia-Mare si Sioment'a-Mare.
64. Trib. reg. Zelahu cu jud. cerc. in Zelahu, Szil.-Cebiu si Tasnadu.
65. Trib. reg. Simleulu-Selagiului cu judecat. cerc. in Simleulu-Selagiului.
66. Trib. reg. Nyiregyháza cu judec. cerc. in Nyiregyháza, Kisvárdá, N. Kalló si Nirebatoru.
67. Trib. reg. Hajdu-Böszörményi cu jud. cerc. in H. Böszörményi, Nánás si Hadház.
68. Trib. reg. Bichisiu-Giula cu judecat. in B. Giula, Bichisiu, Szeghalom, B. Ciab'a, Orosháza si Szarvas (Corneni).
69. Trib. reg. Maca cu judecat. cerc. in Maca, Nádla cu si Battonya.
70. Trib. reg. Segedinu cu jud. cerc. Segedinu si Ciongradu.
71. Trib. reg. H. M. Vásárhely cu jud. cerc. H. M. Vásárhely si Szentes.
72. Trib. reg. Aradu cu judecat. cerc. Aradu Pect'a, Radn'a si Sfria.
73. Trib. reg. Borosiu-Ineu cu judecat. cerc. in B.-Ineu, Chisneiu si Buteni.
74. Trib. reg. Baia de Crisiu cu judecat. cerc. in Baia de Crisiu si Halmagi.
75. Trib. reg. Lugosiu cu judecat. cerc. in Lugosiu, Bocsi'a si Fagetu.
76. Trib. reg. Oravitia cu judecat. cerc. Oravitia si Sasc'a.
77. Trib. reg. Timisior'a cu judecat. cerc. in Timisior'a, Buziasiu, Ving'a, Lipov'a, Aradulu-Nou si Recasiu.
78. Trib. reg. Versietiu cu judecat. cerc. in Versietiu si Dett'a.
79. Trib. reg. Becichereculu-Mare cu jud. cerc. in Becichereculu-Mare, Török-Becse si Modosiu.
80. Trib. reg. Chichid'a-Mare cu judec. cerc. in Chichid'a-M., Török-Kanizza, Zsombolya, N. Szt. Miklos si Bitletu.

ROMANIA.

Miscarea d'in 1821.

Discursu cetitu la serbarea societății „Romanismulu” pre campia Cotroceni, in memori'a lui Tudoru Vladimirescu.

(Urmare.)

Domneloru si Domniloru,

Deschidendu cartea istoriei la anii marilor nevoi, acolo unde este scrisa cu litere neperitorie vietia vecurilor trecute, vedemu nesce legi providentiale, mai pre susu de vointia si de potintia omului.

In privintia natiunii nostre legea providentala este: Romanulu nu pere!

Venise potopulu, potopulu barbariei d'in evulu mediu si copleșise tota Dacia. Romanulu a peritu? Nu! Elu traiesce in creerii Carpatiloru si la retragerea potopului descinde in campie.

Moru Asanii si appare Radu Negru; more acestu-a si appare Mircea; Romanii sunt aproape de a fi robiti, si Provedintia trimite pre Mihaiu Vitézulu; vinu pitici, pitici de sufletu si de minte, patri'a Mirciloru si Stefaniloru este batu-jocorita, dar' Mateiu si Lupulu o reinaltia.

O nopte d'unu secolu urmeza acestoru barbati; o nopte in care Romania este unu cadavru si veneticii lu calca in pitioare.

S'au dusu, s'au dusu cu totulu colonii lui Traianu! Aceia cari:

Faceau drumu printre navala

Si petrundeau prin sageti

Că-su Romani cu siépte vietii...

acum sunt robii cei mai pusillanimiti d'in fastele istoriei. Nu

*) Vedi Nr. 67 si 68 ai „Fed.”

mai recunoscii vitedii lui Stefanu. Ei fugu d'inaintea primediei, sarutandu cu fruntea umilita pulberea de pre calcaiele unui despotu, sositu d'in Fanaru cu o horda de limongii. Steu'a inse s'a ascunsu in nori, dar' n'a disparutu. Provedintia aduce aminte de ceea ce fagaduse Patriarculu Traianu, si Tudoru Vladimirescu, ursitulu lui Ddieu, se radica susu pentru a scapa mosia de Greci si de Ciocoi!

Acést'a-i legea, ce cartea nemului romanu ni-o dá priu scurgerea atátoru primedie, atátoru vigelie, ce s'au sbuciumatu d'asupra capetelor nostre, fara cá s'e ne clintésca o clipa d'in locu, sentinell'a departata a Urbii Eterne!

Domneloru si Domniloru,

Reposatulu Mihaiu Cioranu, care a fostu adjutantulu eroului Tudoru, ni-a lassatu o pretiosa opera a supra miscării d'in 1821, unie'a nostra fontana, afara de unu manuscrupu, care ni lamuresce si mai bine acea revolutiune si pre care ne vomu intemeia adese-ori in espunerea de mai josu.

Pre la anulu 1780, in statulu Vladimiri d'in districtulu Georgiu, se nascuse eroulu, care aveá s'e chiamo Romanii la vietia: Tudoru Vladimirescu.

Pre acele vremi cumplite adeveratii boieri, adeca adeveratii luptatori in intielesulu etimologicu alu acestui cuventu, scapau de contactulu celu corumpetoriu alu fanariotiloru numai retragandu-se pre la sate, unde se confundau cu mosnenii cei de mai inainte.

Stramosii lui Tudoru fusesera si ei boieri sub domnii pamenteni, dar' parintelele lui, persecutatu de venetici, preferise a deveni unu simplu mazilu, precum se numiau dupa Reform'a lui Mavrocordatú toti aici ce se trageau d'in nemu boierescu, dar' nu aveau functiuni.

Cunoscundu pre boierulu Glogoveanu d'in Craiova, be-tranulu Vladimirescu i dede pre Tudoru pre pricopsela, cum se dicea pre atunci. Admirandu desteptatiunea si agerimea

baiatului, patronulu nu-lu deosebi de locu d'in coplii sei Elu invetiá impreuna cu fiii Glogoveni cartea romanesca — atátu pre cátu se invetiá sub fanarioti — si limba grecesca dupa obiceiulu timpului. In vârsta de 18 ani, piulu de vulturu, nascutu pentru a sbura liberu in norii ceriului, nu mai potú s'e indure molleciunea si slugatia dela curtea boeresca. Elu parasi fara de veste pre Glogovenulu, si anim'a sa, care i sioptea mereu gloria si i spunea suferintiele nefericitei sale patrie, lu face s'e intre in panduri, dupa datin'a Olteniei.

In scurtu timpu Tudoru ajunge capitánu preste tote trupele panduresci d'in Romania-Mica si resbelulu d'intre Rusi si Turci, petrecutu cá totu-d'a-un'a in tier'a nostra, dede ocaziune eroului de a areta ceea ce pote bratiulu si mintea sa pre campulu sangerosu alu luptei.

In intervalulu acestu-a, dela 1806—1812, ni se asicura de d. Dr. Davila cá. — dupa naratiunea ce i-a facutu Generalu Mavros, — Tudoru Vladimirescu, prinsu de nesce slugitori ai Caimacamului Rusescu d'in Craiova Cutuzof, se aduse legatu in anulu 1806 séu 1808 inaintea Muscalulu, care lu condamná la morte. D'in norocirea lui Tudoru si d'in fericiea nemului nostru, Generalulu Mavros aflandu-se acolo in trecere si vedindu unu teneru bine inchaiatu, trupesiu, ochi ageri de vulturu, speta late de voinicu, in florea vârstei, abie de 20 ani, i se facu mila de elu, in-trebá care-i e vin'a si dobandi gratia eroului. Tudoru se liberá de la morte, pastrandu in adunculu sufletului recunoscintia eterna mantuitorului seu, precum vomu vedé mai la vale.

Acésta naratiune, care arunca o lumina asupra inceputurilor lui Vladimirescu, se afla in memoriile Generalulu lui Mavros, incredintiate familiei Cantacozino. *)

*) In faptulu prinderii lui Tudoru de cátra Cutuzof trebú s'e fie vr'o lacuna, cá-ci Vladimirescu luase parte in

Un corespondintia a diariului vienesu „Wanderer“, datata d'in Ruscicu, de la 16. iunie, aduce urmatori'a analiza a unui manifestu alu guvernului secretu nationalu alu Bulgariloru :

„Dilele d'in urma ale' lunei trecute ni adusera una surprindere importante : unu manifestu alu guvernului bulgaru nationalu.

„Actulu este conceputu in form'a unei scrisori circulare, care e adresata câtra fio-care Bulgaru. Incepe cu anuciarea inceputului nemidlocitu alu resbelului de eliberare, alu carui scopu este independintia perfecta a terei. Pentru acêsta lupta, câ si pentru ori-care alt'a, sunt mai autâiu de tote trebuinciosi banii.

„Noi, continua manifestulu verbale, i vomu primî de-a-dreptulu de la poporu. Ve invitâmu a sacrificâ una-data pentru caus'a sacra. Noi vomu dâ comitatului centrale socotêla despre bani, care apoi éra-si si-va dâ mai tardiu socotêla sa guvernului nationalu alu terei eliberate.

„Guvernulu secretu va introduce banii in cartea cea mare, inregistrandu totu-de-una-data si sorgintea lor. Fiecare sê contribuia dupa potintia sa la realizarea marelui scopu. Nimine sê nu se scuse câ sunt emu s'er aci. Imprumutati, vindeti-ve vitele, zalogiti casele vostre si faceti-ve detori'a facia cu patri'a. Vai de acelu ce va lipsi d'in sfrulu eroiloru nostri! Celu ce nu va luâ parte la miscare, va fi consideratu câ tradatoriu si una pedêpa justa lu va ajunge. Numai acelu-a, care se supune voluntariu provocârii, va potê pretinde aperearea nostra. Daca isse voi veii tradâ planulu sêu pre emisarii nostri, ne vomu resbunâ terribile. Aflati câ acei ce s'au pusu la capulu miscârii s'au lepadatu de ori si ce frica si yoru urnâ fara considerare scopulu lor. Inchisorile si carneficii turcesci nu ne mai inspaimenta. Voimu sêu libertate completa sêu morte eroica! Decideti-ve deci: voiti sê fiti cu noi, sêu in contra nostra? Mii de eroi ascêpta acestu respunsu!

„Astu-felu deci preste putieniu si in sinulu Balcaniloru se va incepe miscarea.

„Si, daca nu ne amagescu tote simptomele, apoi de asta data miscarea va fi adunca si seriosa.“

Beiusiu, in 7. iuliu 1871 c. n.

Onoratulu publicu romanu interesatu de progresulu sperantiei venitorului seu nationalu a imbraciatu totu-de-un'a cu amore caldurosa modestele intreprinderi ale Societâti de lectura a tenerimei studiose de aici, si prin acêst'a a incuragiatu pre surculii traianidi la continuarea dezvoltarei lor, i-a indemnatu la activitate mai intinsa. Atâtu acêsta incuragiere, câtu si apretfarea binevoitoria a aspiratiuniloru june manifestata la mai multe ocazioni au facutu, câ societatea nostra sê-si tiena de detorintia placuta a si aretâ in totu anulu fruptele nesuietiloru sale prin câte una productiune literaria publica.

Deci si estu-tempu s'a resolutu a-si incununâ activitatea sa print'o productiune literaria, carea o va arangiâ in 23. iuliu st. n., dupa urmatoriulu programu :

1. „Mersulu lui Mihai“, esecutatu de corulu instrumentalu alu tenerimei, condusu de Victoru Manu.

Cu sfrisirea resbelului russo-turcu, Vladimirescu se retrage éra in colibior'a sa dela Vladimiro.

In timpulu lui Alexandru Suti, fiindu vatavu alu Plaiului Closianii, d'in judetiulu Mehedinti, Tudoru se renumi forte câ omu dreptu, seriosu, aspru si câte-o-data crudu.

Dar' nu éra acêst'a misiunea, la care éra chiamatu Vladimirescu: Ceriulu i dedese alt'a mai mare, -- mantuirea nêmului romanu.

Invetiatu la scol'a suferintiloru bietului poporu, elu uu potêa sê nu engete la momentulu de a scuturâ jugulu.

Resboiele, crudimea barbariloru, despotismulu Turciloru, regimulu fanariotu, dâsdielê si angarallele, droi'a de venetici, tote acestea compuneau o privelisea infioratoria: pre-totu-indeni miseria, pre carâri bolnavi, raniti, slabanogi, la tiera o poporatiune gola, livida, sleita de munca, -- tirani'a secase tote sorgintiele de vietia.

Domnii de pre illustrele tronuri romane, ostirea, banulu Craiovei, mitropolitulu terei, episcopii, egumenii, toti erau Greci.

Limb'a romanêca nu mai resunâ in altare, palatu sêu autoritate!

Scole, eforie, divanuri, totulu éra grecescu.

Romani'a devenise Fanarulu altoitu la Dunare.

Olteni'a mai cu sema gemeâ sub calcâiulu strainu : tote deregatoriile, pâna la cele mai mice, erau in mân'a Greciloru, zupetii plasieloru, vatavii plaiuriloru, negotiulu, tote grecesci!

Tudoru Vladimirescu nu potêa fi nemiscatu la asta stare de lucruri.

resbelu nu in armat'a turca, ci la Rusi, dela cari pentru vitedia dobandisese rangulu de locoteninte. Daca amu sci dat'a preciza a prinderii, atuu ci amu descoperi, pote, câ ea a fostu anteriora intrârii lui Tudoru in armat'a rusca, si astu-feliu s'ar esplicâ totulu.

2. „Cuventu de deschidere“, rostitu de conducatoriulu societâti.

3. „La o ruina“, poesia de I. Lapedatu, dechiamata de Teodoru Pelle.

4. „Arcasiulu“, poesia de Teutu, aria de Vorobchieviciu, esecutata de corulu vocalu, sub conducerea lui Mihaiu Ferlieviciu.

5. „Misiunea Biharei in occidentulu Daciei“, disertatiune de Ioanu Barcianu.

6. „Trei floricele“, piesa nationala, esecutata de corulu instrumentalu.

7. „Movil'a lui Burcelu“, de V. Alesandri, dechiamata de Georgiu Sfârlea.

8. „Paseric'a“, de Bolintinianu, cantata de corulu vocalu.

9. „Romanulu constantu si Romanulu indiferentu“, dialogu de Ioanu Cupcea si Virgiliu Tomiciu.

10. „Suspiniulu“, de Filipescu, cantatu solo de Mihaiu Ferlieviciu.

11. „Jidovulu Vitêzu in resbelulu fraucesu“, satira de Simeonu Marianu.

12. „Mersulu ostasiloru romani“, de corulu vocalu.

13. „Cuventu de inchidere“, de conducatoriulu Societâti de lectura.

14. „Mersu nationalu“, de corulu instrumentalu. Inceputulu dupa S. liturgia, in sal'a curtii episcopesci.

Intrarea-i gratuita.

Sêra la 6 ore se va arangiâ petrecere de jocu in padurea orasiului.

Venitulu acestei petreceri se consacêza in favorea „Academiei de drepturi“, proiectata de Onoratulu Comitetu alu Asociatiunei transilvane pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu.

Intrarea la petrecere pentru una persona 1 fl. v. a.; pentru una familia 2 fl. v. a. Oferte marinimose se voru primî la Cassa.

Sperâmu, câ amorea cu care ne-a spriginitu onoratulu publicu romanu va fi totu atâtu de caldurosa câ si pâna aci, dreptu-ce credemu, câ, considerandu maretulu scopu, ne va onorâ atâtu productiunea literaria, câtu si petrecerea de jocu cu presiuti'a-i stimata.

Pentru Societatea de lectura a tenerimei gimnasiale :

Teodoru Rosiu,

Profesoru gimnasiale, conducatoriulu societâti de lectura.

Ioanu V. Barcianu,

Notariulu corespondintieloru.

Comitetulu centrale

pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu Mare publica urmatoriulu

CONCURSU

in cau'a serbârii de la Putn'a.

Comitetulu centrale pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu Mare roga pre toti acei frati juni romani academici, cari voiescu a concurge la serbare prin elaborarea unei cuventâri festive, câ sê bine-voiesca a-si innaintâ elaboratele câtra comitetulu centrale pâna in 20. iuliu a. e.

Inaintea sa fêrbeâ resbunarea si ascêptâ momentulu d'a isbucni!

Eteri'a i dede occasiunea.

Cu câti-va ani inainte de 1821 o secreta asociatiune se desvaliâ in Itali'a, Germani'a, Rusi'a si Turci'a. Scopulu ei éra liberarea Greciloru prin conlucarea poporeloru slave si ellenice. Port'a éra insciintata prin emissari de tote acestea. Alexandru Ipsilante, fiulu Domnului Constantiu Ipsilante, ex-voda moldovenescu, se puse in capulu Eteriiei sêu Zavergiiloru, adeca „p e n t r u l e g e.“

Rusi'a protegea pre sub ascunsu acêsta miscare, fiindu-câ ai-deschidea caleâ pentru luarea tiereloru nôstre. De aceea Grecii, ce se aflâu in Moldov'a si Munteni'a, fiindu cumperati de Rusi'a, intrara si ei in Eteri'a, amagindu chiaru cati-va pamenteni, câ Costache Negri si Alessandru Filipescu.

Ipsilante si-aveâ ômenii sei, cari lucrâu in Bucuresci. D'intre cei mai insemnati éra: vorniculu Constantinu Samurcasiu, Episcopulu Argesiulu Harionu si alu Râmniculu Galactionu, si câ organisatoriu alu truppeloru eteriste, unu Iorgaki.

Tudoru Vladimirescu, aflandu-se in Bucuresci cu o judecata la divanulu velitiloru boeri pentru plat'a intretinerii panduriloru, indata ce aude despre agonîa Greculu de Suti, care jaceâ pre patulu mortii, plêca d'in ciurmôs'a capitala, unde nu potêa sê ide nici unu ajutoriu pentru realizarea marelui planu, zamislitu si coptu de a tât'a timpu in brasdele cugetârii sale.

Profundu observatoriu, conoscundu pre deplinu societatea de atunci, elu n'astepâ nimicu dela ciocoi de boeri, incumetriti cu fanariotii, molesti prin salonele Fanarului si venduti pentru cruciulitê pravoslavniciei Rusiie.

Elu se duce in Olteni'a, la bradii muntiloru, la uriasii codrilor, la Romani cu dône-dieci si patru de maselle, filii de

Cuventarea festiva se va tiené inainte de depunerea urnei sacrativè pre momentu.

Comitatulu ar' dorî câ sê se considere la elaborarea cuventârii si urmatoriile puncte :

1. Cuventarea sê nu fia prê lunga;

2. Sê fia intr'unu limbagiu câtu se pote poporaru;

3. Sê fia concentrata in rolulu istoricu nationalu alu lui Stefanu celu Mare;

4. Sê accentueze in deosebi anulu 1470. (Putn'a Unirea);

5. Sê nu faca alusiuni intentiunate la impregiurârele politice de adi.

Comitetulu centrale va rogâ pre trei literati Romani recunoscuti, câ sê bine-voiesca a compune una comisiune spre alegerea celei mai bune d'intre cuventârele incurse. (Nu manu-propria scrise. Numele autorelui in coverta sigilata, etc.)

Sperâmu cum-câ scopulu maretiu va indemnâ pre cele mai eminente poteri ale junimei romane academice a-si pune tributulu spiritualu pre altariulu radiatu de fratii sei intru memori'a marelui Romanu!

Vie n'a, 20. iunie, 1871.

Pentru comitetu :

Vice-presedinte V. Bumbacu.

Secretariu, Ionu Slaviciu.

Economicu.

(Sistemele de agricultura la Romani.)

(Urmare)*

Prasirea si crescerea cailoru a fostu candu-va una ocupatiune iubita a romanului. Mai alesu cail d'in Moldavi'a, pentru renumele lor, erau forte cautati de multe pepore, de rusi, poloni, unguri si turci. Totu Cantemiru ni spune, câ turcii au proverbiulu: „Nimicu mai pomposu si mai maretiu decâtu calulu d'in Moldavi'a si tenerii (flacâii) persiani.“ Asta-di inse, trebue sê marturisimu cu dorere, câ caili nostri nu se bucura de renumele vechiu, cu tote câ in provinciile romane se afla cai cu insusri escelinti: la munti, cai mici de statura, dar' tari si vêtosi in trupu, in ose si in vine, trainici, ageri, sprinteni, cu nisce copite atâtu de solide, încâtu potu ambâ nepotcoviti pre locurile cele mai rele si se potu intrebuintia la ori-ce lucru; éra la campie se afla cai mai mari, mai dezvoltati, mai frumosi, infocati si forte buni pentru calaritu si trasure.

Cu tote acesta, hergheliele (stavele de cai) s'au impucinat nu numai in Romani'a-libera, ci in tote provinciile romane; prasirea si crescerea cailoru s'a neglesu si rasele escelinti s'au raritu; la impreunare nu se alegu caili sanatosi si deplinu dezvoltati; mandii nu se ingrisescu cu destula atentiune, nu li se dâ nutretiu corespundietoriu si, intrebuintiandu-se prê de tempuriu la lucru, impilescu si se schimosescu.

Romanulu, carele vietuesce in nisce tere atâtu de favorabili prasirei si crescerei animaleloru, ar' trebui sê cultiveditu cu multa grige caili, câ-ci sunt de cea mai mare

*) Vedi Nr. 22, 23, 24, 30, 31, 32, 60, 61, 62 si 69 ai „Fed.“

vulturi impetriti de mania, necurmati in lupte, oteliti prin focu si sabia, naspriti de dorere, vertosiati de munca, cu sufletulu sbuciumatu de dorintia neatarnârii!

Este destulu glasulu lui Tudoru pentru câ sê resune dêturile si vaile si câ Pandurii cete-cete sê deê navala sub stêgulu radiatu contra asupritoriloru! E destulu o scântêia pentru ca prafari'a sê isbuenescasi sê infla in aeru totu d'in impregiuru.

Iute câ fulgerulu, Tudoru merge la Têrgu-Jiu, arestêza pre ispravnicu, aprovisionêza si intaresce monastirea Tisman'a, percurge Olteni'a si spune in gura mare câ nu s'a sculatû contr'a Inaltei Porti, ci numai in potriv'a Greciloru si Boieriloru, dandu afara o proclamatiune, care dovedesce intelegintia, tactic'a, politic'a si maturitatea unui adeveratu barbatu de Statu.

La aparitiunea primei sale proclamatiuni Eteri'a se spaimenta si otaresce a sterge de pre lume pre cutediatorulu Vladimirescu, daca nu va potê sê-lu corrupa si sê-lu cascige. 1500 de Arnauti sunt tramisi lui Macedonski, perfidulu confidinte alu lui Tudoru, poruncindu-i in secretu sê prevegheze tôte passurile lui.

Divanulu nu scie ce se faca. Vladimirescu proclama asidosi'a sêu scutire de tributu pentru intrêga Olteni'a. Vinu, vinu potopu d'in tôta tier'a, strigandu: Sê traiêca dreptatea! Sê traiêca Domnulu Tudoru!

Degiâ Romani'a lu considerâ de Voda, de-si fâra ungere culagerêcea, fâra camere prefectorale, fâra parodia plebiscitara!

(Va urmâ.)

importanța nu numai pentru plugu, caruși, trasare, călăritu, ci și pentru comerț. Pentru a atinge acestu scopu, nu avem trebuința de rase străine, până când ale noastre sunt bune; totu de avem de a face este ca, pentru prăsi, să alegem armăsarii cei mai de frunte și epelă cele mai dezvoltate; să îngrijim bine mandii, dându-li nutrețu corespunzătoru, spațiu destulu spre alergare, și lasându-li timplu de ajunsu — celu puținu trei ani — spre a se poté dezvoltá deplinu. Să nu uităm încă, că curățirea este p-ntru cai lucrul principalu.

Doveda că, pre acésta cale, caii nostri se potú perfectiona, sunt puțințele herbelie originali, cari se rai afla la unii proprietari în Moldavi'a.

Tieranulu romanu începe că ar' fi strainu cultivarei cailor; nu i lipsesce decâtu încurajarea prin exemple. În an. 1857 s'a facutu prim'a espusetiune de cai în Desiu (Selmoculu-interioru). Pretoriulu de atunci, dorindu a vedé reprezentate mai multe comune, invitá la acésta espusetiune pre toti tieranii, cari aveau caii cei mai frumoși. Bietulu tieranu romanu, insielatu de atâtea ori, nu voia să participe, temendu-se de ce-va cursa. Pretoriulu esplicá scopulu espusetiunei, dar' înzedaru, că-ci fric'a erá si mai mare; în fine, vedendu că cu bun'a nu merge, a dusu cu sil'a pre căti-va tierani și judi comunali. Nu numai spre necadiulu celoru ce aveau cai mai frumoși și nu voira a se înfatșiá, ci și pentru ambițiunea ca cerculu său să fia laudatu, pretoriulu a facutu oțate, ca să remunere pre tieranii adusi cu sil'a. Espusetiunea se tieu într'una dí de tērgu. Nu se poté descrie bucuri'a ce sentira acésti tierani, vedendu-si caii înfrumetiați cu cununi de flori și fric'a ce portasera mai înainte desdaunata prin căti-va galbeni; dar' necadiulu celoru cari nu voira a se înfatșiá erá mare, și acuma iutrebau pre întrecute, cându se va tieu încă una espusetiune? Ce impulsu dau asemene espusetiuni!

Romanii d'în Bihari'a, și mai alesu d'în tienutul Beinsului ni sciú spune multe despre memoritoriulu episcopu Vulcanu, acestu barbatu mare alu naționei romane, care prin fundarea gimnasiunii d'în Beinsiu și prin alte merite ale sale nenumerate, va tráf pururea în animele romanilor. Acestu episcopu avea celea mai frumoșe hergheliede cai si, ca unu adevratu parinte, nu numai dedea exemple bune de economiá, ci ajutóra pre tieranii romani cu bani, ca să-si pota cumperá și cresce vite.

Mai pre susu de tote, romanulu prăsesce cu iubire vitele cornute. Boulu ni face celu mai bunu servitiu la plugu, caru și povare; de-si este mai mole în pasiu decâtu calulu, dar' este mai trainicu și rezistă mai bine influențelor temperaturii. Vacele ni dau vitiei, lapte, brandia și sunanțana unșurosa. Aceste vite au carnea cea mai placuta și sanetosa pentru nutrețulu omului și pieile cele mai bune pentru incaltianținte; pērlulu lor se folosesce la multe fabricațiuni; balegariulu lor este celu mai escelentu pentru ingrasierea pământului și celu mai nutritoriu pentru tote plantile.

Campiele cele grase ni dau vite mai mari, mai pline și mai robuste, dar' vitele de munte inca nu sunt de despretuitu, că-ci, cu tote că aceste sunt mai nice în trup, dezvoltă una potere mare, sunt vertose, elastice, sprintene, și se pota folosi cu încredere chiaru și în locuri pēriculoșe; unghiile lor sunt tari ca ferulu și nu se vatema în locuri petroșe; vitele de munte urca delurile cu înlesnire și sciú evitá periculu.

Mantenulu e mai chiamatu decâtu campenulu a tieu și a cresce vite; prelucele frumoșe și erb'a g'asa d'între capacii mai rari lu îndemna spre acésta; la muți, vitele nu sunt cercate de boale, prin urmare se dezvoltă mai bine și mai iute. Este sciutu, că vitele mēate la munte se strasforma în decursu de 2—3 lune într'alt'a, că nu le mai potú cunoce. Spesele înreținerii, despre cari am vorbitu aiurea, sunt mai puțin la munte, că-ci pasciunea fiindu abundanță, este ehina. Pentru ca prăsierea acésti specii de animale să aduca profitulu entințiosu, trebuie să le îngrijim de tauri buni, vaci sanetose și dezvoltate.

Însușirile vacilor bune de lapte sunt: piele n'ole, elastica, peru netedu și scilpitosu, epul largu, u'eru mar, bine dezvoltatu și cu vine groșe, tite mari, groșe înse nu carnoșe, petioare scurte, coda groșă, partea d'în deretru largă, pantecele voluminosu, unu temperamentu liniscitu.

La vitele de jugu se cere: unu corp osos, nu prea voluminosu, gramadi groși, cēfa puternica, pieptu plinu, siolduri și spate bine facute, petioare tari, partea d'în deretru proporționata.

Vitiei trebuie cu bine îngrijiti în teneretie și să nu se întrebunțieze la trasu înainte de timplu, ci numai dupa trei ani.

Romanulu nu are trebuința de rase străine, de-si sunt tiere, unde vacelă, fiindu prasite și g'igate mai bine, sunt mai laptoșe decâtu ale noastre, înse romanulu inca poté ajunge la asemene rezultate, dacă va avé voinția firma. Boii nostri, de-si mici în trup, dezvoltă totu-si mai mare potere în proporțiune cu cei străini. Vitele noastre se ingrasia bine și carnea li este mai dulce și mai succulenta decâtu a celoru străine, ingrasiate în grajdu cu diferite materie. Prin una prăsiere și îngrijire întiepleta,

vitele nostre cornute potú nu numai să se perfectioneze, ci chiaru să întrecă pe cele străine. D'în tierele romane se esporta în străinătate, în fia-care anu, unu numeru însemnatu de vite și inca, lucru curiosu, sub nume de „vite polone.“

(Inca va urmá.)

VARIETATI.

** (Musulmanii) Cinci până la siesse mii de musulmani, după cum paréza diariulu italianu d'în Turicu, Unita, s'au îndreptatu în Damascu, cu cerarea de a se botezá. Episcopulu locale dispuse îndata că acésti-a, înainte de a fi botezați, să fia instruiți în dogmele religiunii crestine. Musulmanii ascultara în masa la predicatiunile respective, și, în fine, nu lipsira nici unulu la botezu, care li se făcu cu ceremonialele usitate.

** (Una scena petrecuta cu ocașiunea serbării jubileului papei.) Diariule belgiane publica urmatori'a întâmplare comica, petrecuta cu ocașiunea jubileului papei. Una liberalu vechiu d'în unu orasiu micu alu Belgiei, care si-a fostu decoratu cas'a numai contr'a voinției sale, și în specie la dorința socii sale, la-a a se pune de a supra coperisului casei, departe de privirile iubitei sale consorte, unu transparentu, cu inscripțiunea originala: „Nu eu am illuminatu, ci femeea mea“. Se întielege, că acésta gluma nimerita produse hilaritate și placere mare în totu orasiulu.

** (Cātu de mare e setea Europeanilor?) Statistic'a bierii s'a învutitu cu urmatoriile date mai proșpete. În Bavari'a (adeverat'a patria a bierii, consumulu nobilei zame de ordiu face 80 de cupe, de capu (ca la 4½ mil. suff.). În Angli'a (ca la 30 mil. s.) 74 cupe, Belgii ca la 5 mil. loc.) 51 c. Wirttemberg'a (1½ mil. s.) 40 c. Austri'a (ca la 35 mil. s.) 16 c., Francia (38 mil. s.) 13 c., Elveti'a (2½ mil. s.) 12 c. Prussi'a (24 mil. s.) 10 c. pre anu. Impositulu (darea) pre biere face în Angli'a 133 milioane de lei (franci) adeca 7.5 procente d'în tote veniturile statului, în Austri'a 40 mil. seu 2.9 proc., în Bavari'a 18 milioane, seu 15 proc.; în Francia 16 mil. seu 1.9 proc.; în Prussi'a 6½ mil. seu 1.2 lei proc. d'în tote veniturile. După proporțiune, Bavareșii sunt cei mai voinici — la bere de biere.

** († Necrologu.) Crud'a mōrte mai atinse cu ghimpulu seu amaru pre unu fiu iubitoru de naționu și patrii sei. — Teodoru Mont'i'a, vice-notariu cottulu Aradu, nascutu în Maderatu, — în etate de 24 ani, în florea tineretiloru, după ce patimí 7 lune, a repausatu în 2. iuliu s. n., la 11 ore antemerid. în casa parințesca. Casa parinților lui, a consangeniiloru și amiciloru sei e îmbracata în dolu. Gelescu totu cu inim'a înfranta mōrtea repausatului june, carele ca fiu credințiosu naționii, i promiseá mari servitiu. La festivitate funebrala, tieuta în 9. iuliu s. n., la 5 ore postmer.; asistara cu D. administr. protopopescu în frunte, mulți preoti d'în provincia, unu numeru însemnatu de poporu, cunoscuti d'în comuna și vecinătate. D. Constantin Gurbanu, profes. teolog. luá — în nume repausatulu — ultimulu „adio“ de desparire de la toti, prin o cuvântare aduncu semnificativa și carea au emociunatu viu pre toti cei de facia. Fia-i tieriu'a usura!

** (Bibliografia.) Dilele trecute a aparutu de sub tipariu o interesanta broșura, titulata „Intr-girea educatiunei, singur'a garanția pentru societate“, de I. P. Florentinu, profesoru de filosofia la liceulu centralu d'în Iasi. Pretiulu unii exemplariu este numai 33 bani. Se afla de vendiari la tote librariile d'în Iasi.

** (Denumire.) Dlu dr. Iosifu Galu, fostu jude suplentu la tabl'a regesca, este numitu jude ordinariu totu la acéstu departamentu alu curiei regesce.

** (La numerulu de asta-dialu diariulu nostru) alatorámu cōl'a de prenumeratiune la „Gara-Satului“, unic'a foia glumetia la romanii de d'înceco de carpati.

Publicare de concursu.

Pentru statiunile docentiale: Barsăulu-de-josu, Urminisiu și Tohatu, și cantorē docentiale: Argihatu și Salisce, cuprinse în Protopopiatulu Basesciloru, se deschide concursu; doritorii de a dobandi vre-un'a d'în acéste statii, voru avé a-si susterne recurseloru instruite cu atestabile recurte, la respectivele senate scolare păpa în septemvre a. c., unde voru poté luá cunoscintiá și despre emolumentele împrennate cu acélea-si beneficiu, cari de altmintea cu începutulu anului urmatoriu scolaricu se voru ameliorá conformu cerințelor.

Basesci, 5. iuliu, 1871.

Grigoriu Popu, m. p.
Insp. scol. district. și Archi-Diac.

Sciri electrice.

Berolinu, 7. iuliu. Retragerea lui Bismarck la Vizarin are numai într'acat'a însemnătate, încātu elu, precum se crede, se va pune acolo de

nou pre „studiulu“ politicu. Relatiunile cu Russia paru a se fi recitu puțin, și întrevedere monarșiloru în Ems pare că nu s'a întrelasatu numai d'în cauza dorinței de capu a țiarului nemțesc.

Constantinopole. 7. iuliu. Flota ruseșca, a carei sosire în Marea Neagra s'a fostu avisatu, și carea i s'a conceau tr cerea prin strimtoarea Dardanelor, consta d'în 4—6 năi, cu cari marșducele Alessjeviciu a facutu una excursiune până în apele americane. (Cu privire la acésta scrire, redactiunea diariului „Pester Lloyd“, carea porta mare frica de musulani, face observațiunea, că în cercurile diplomatice nu se scié nimic, că admissiunea acestoru năi ruseșci s'ar poté esplicá d'în stipulatiunile conferinției pontice.)

Alb'a Jul'ia, 8. iuliu. Trasar'a cu povara a eșu d'în sine între Zamu și Ili'a Muresiana; însăși și patru vagoni se restornara; conducatoriulu si-a frantu unu pitioru. — Comunicatiunea pre calea ferata transilvana s'a sistatu d'în cauza esundării apelor; patru poduri de pre calea ferata s'au ruinatu. Comunicatiunea postale este cu totulu întrerupta. Muresinlu a esundatu în multe locuri și a causatu mari stricatiuni.

Sabliu, 8. iuliu. În urm'a ploieloru continue, riulu Cbinu a esundatu și a inundatu sielusulu d'în giuru. Comunicatiunea postale este întrerupta. Suburbulu de josu de aici inca este amenințatu cu inundare.

Vien'a, 8. iuliu. „Tageblatt“ raporteza, că regele Victoru Emanuilu a fostu salutatu în Rom'a și cu strigate de „să traiesca imperatulu.“ — „Slovenski Narod“ comunica, că în curundu va aparé una noua foia crōata, carea va combate uniunea cu Ungari'a și va reprezentá uniunea cu slovenii.

Rom'a, 8. iuliu. Cardinalulu Antonelli a îndreptatu un'a nota către tote cabinetele europene, prin carea protesteaza contr'a transferári capitalei italiene la Rom'a. Cu tote acéste înse ministrulu italianu de externe a încunoscintiatu pre reprezentanții italiani d'în afara despre transferarea definitivă a resiedinții guvernului la Rom'a.

Petropole, 10. iuliu. Press'a ruseșca officiale precum și cea oficiala e provocata a ascrie rezultatele obținute în Francia prin emisiunea noului împrumutu numai singuru personalități dlu Thiers; numai încrederea în elu a potutu înduplicá lumea europeană financiară d'a si arunci de nou poterele banale pre piat'a franceza.

Prag'a, 10. iuliu. Se începe una agitare nouă prin petitiuni și slavizarea universității.

Parisu, 10. iuliu. Cercurile politice de aici spera în una apropiare a Russiai către Francia, carea se va margini de-o cam data numai la afacerile orientale, dar' apoi se va estinde și a supra altoru cestiuni.

Rom'a, 10. iuliu. Pre cându de una parte partid'a iesuitoru și a dominicaniloru d'în giurulu papei abate pre santulu parinte de la v. r. ce împacariune, d'în alta parte cu infiniția mare se făcu încercări pentru statorirea unii modus vivendi între scaunulu pontificalu și guvernulu italianu. Între notabilitățile, de la cari se accepta una activitate cu succes în acésta privință, se numesce în loculu primu și consululu austriacu, bar. Kubeck, ia acésta cu atâtu mai vertosu, cu câtu elu e una persona bine-vediuă la tote partidele.

Burs'a de Vien'a de la 10. iuliu, 1871.

5% metall.	59.35	Londra	123.45
Împrum. nat.	69.05	Argintu	121.50
Sorti d'în 1860	101.60	Galbenu	5.84
Act. de banca	772.—	Napoleond'or	9.84½
Act. inst. cr. d.	295.50		

Responsuri

D-lui I. P. la Ischl: S'a facutu, — Resalutare! — D. Gr. M. în Turd'a: Bigati de sama că sunteti mistificati prin ofic. pot. Aici n'a sositu a fara de un'a, prin care se recl. Nr. 16. de atunci alt'a nu s'a vedutu, prin urmare numai acolo poté fi gresiela, că-ci de aici se speduesce regulatu, dar' sunt omeni, cari bucuroșu cetescu fara a prenumera, era pre alocuri-a se subtragu nrii pre la oficiile post. Leaculu este usioru de ga-itu și bol'a siguru de vindecatu, numai să se scié unde se întempla prevaricatiunea.

Dlu D. P. în Bocșa-rom. Pretiulu redusu se sustiene pentru investitori rom. și se va sustiené pana cându va esiste acestu diariu. — Dlu A. F. M. Legea c'munala nu e inca tradusa, de altmintea tote legile traduse romanesce se afla în comisiune spre vendiari la librariulu Mauru Ráth (Ráth Mór hóuykerekedése Harminezaduteza).

Propriet., edit. și red. respundiet.: ALES. BOHANU.